

Sygn. akt V KS 13/20

POSTANOWIENIE

Dnia 13 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski

w sprawie **M. Ż.**

oskarżonego z art. 296 § 1 i 4 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 13 maja 2020 r.

skargi obrońcy oskarżonego

na wyrok Sądu Okręgowego w P.

z dnia 18 grudnia 2019 r., sygn. akt XVII Ka (...),

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w P.

z dnia 24 maja 2019 r., sygn. akt III K (...),

p o s t a n o w i ł :

1. oddalić skargę;

2.obciążyć oskarżonego kosztami postępowania odwoławczego.

UZASADNIENIE

M. Ż. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 24 maja 2019 r., sygn. akt III K (...), za to, że w okresie od dnia 23 czerwca 2015 r. do 1 lutego 2016 r. w P., pełniąc funkcję dyrektora spółki P. sp. z o.o., będąc na podstawie umowy o pracę zobowiązanym do dbania o interesy majątkowe spółki i uprawnionym do zaciągania w imieniu spółki zobowiązań do wysokości 200 tys. zł, przekraczając swoje uprawnienia oraz nie dopełniając opisanych wyżej obowiązków, podjął decyzję o przeprowadzeniu napraw głównych poziomu P5 wagonów o nr (...) i (...), przeznaczonych do sprzedaży za kwotę 23.450 zł każdy, nieumyślnie wyrządzając tym samym spółce P. sp. z o.o. szkodę w wysokości 431.768,43 zł, stanowiących równowartość kosztu roboczogodzin oraz

nakładów poniesionych przez spółkę na wykonanie zbędnej naprawy wagonów, tj. przestępstwa z art. 296 § 1 i 4 k.k. i za to na podstawie art. 296 § 4 k.k. otrzymał karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na okres 2 lat, z obowiązkiem informowania Sądu o przebiegu próby na piśmie co 6 miesięcy. Nadto, Sąd orzekł wobec oskarżonego obowiązek naprawienia szkody w części, poprzez zapłatę na rzecz P. sp. z o.o. kwoty 46.475,97 zł oraz rozstrzygnął o kosztach sądowych.

Wyrok ten zaskarżyli w całości obrońca oskarżonego oraz pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego – na niekorzyść oskarżonego. Obrońca zarzucił wyrokowi Sądu I instancji obrazę art. 7 k.p.k. przez dowolną i sprzeczną z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, co zaowocowało przyjęciem, iż oskarżony przekroczył swe uprawnienia i nie dopełnił obowiązku dbania o interesy majątkowe pokrzywdzonej spółki, pominięciem faktu, że działania oskarżonego względem I. sp. z o.o. w P. były zgodne z utartą praktyką przyjętą wobec długoletnich kontrahentów, przyjęciem, iż to działanie oskarżonego wyrządziło spółce szkodę majątkową oraz że oskarżony wyrządził pokrzywdzonej spółce znaczną szkodę – w wysokości 431.768,43 zł., podczas gdy taka wysokość szkody nie wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i nie została udowodniona, a w trakcie całego postępowania Prokurator i oskarżyciel posiłkowy wskazywali pięć różnych wartości szkody, których rozmiar znacząco się wahał. Na tej podstawie obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie M. Ż. od zarzucanego mu czynu i zasądzenie od Skarbu Państwa na jego rzecz kosztów postępowania za obie instancje.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego zarzucił zaskarżonemu wyrokowi błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na uznaniu, iż M. Ż., jako Dyrektor Oddziału spółki P. , świadomie przekraczając swoje uprawnienia oraz nie dopełniając obowiązków, nieumyślnie wyrządził znaczną szkodę spółce P. w wysokości 431.768,43 zł, podczas gdy prawidłowa analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego prowadzi w sposób bezsporny do konkluzji, iż działanie M. Ż., co do wartości szkody majątkowej, było umyślne. Wniósł przy tym o zmianę zaskarżonego wyroku przez orzeczenie, że

oskarżony wypełnił znamiona przestępstwa z art. 296 § 1 k.k. i wymierzenie stosownej kary oraz obowiązku naprawienia szkody w pełnej wysokości, ewentualnie, o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2019 r., sygn. akt XVII Ka (...), Sąd Okręgowy w P., po rozpoznaniu wniesionych w sprawie apelacji, uchylił wyrok Sądu I instancji i przekazał sprawę M. Ż. temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Na rozstrzygnięcie to złożył skargę obrońca oskarżonego, zarzucając naruszenie art. 437 § 2 zdanie drugie *in fine* k.p.k., przez uchylenie zaskarżonego apelacjami wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w celu przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego, podczas gdy z uzasadnienia wyroku Sądu II instancji wynika wprost, iż konieczne jest jedynie uzupełnienie postępowania dowodowego i wydanie orzeczenia co do meritum, co w świetle brzmienia art. 437 § 2 k.p.k. leżało w kompetencji i obowiązkach Sądu II instancji. Podnosząc powyższe wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz oskarżonego zwrotu kosztów postępowania skargowego, w tym kosztów obrony, według norm przypisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z treścią art. 437 § 2 k.p.k. sąd odwoławczy może uchylić orzeczenie i przekazać je sądowi I instancji do ponownego rozpoznania tylko w jednym z trzech przypadków: zaistnienia bezwzględnych przyczyn odwoławczych, konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości oraz wówczas, gdy wydanie wyroku reformatoryjnego naruszyłoby reguły *ne peius*, wskazane w art. 454 § 1 i 3 k.p.k.

Sens instytucji skargi na wyrok sądu odwoławczego polega na ograniczeniu liczby wyroków kasacyjnych do tych sytuacji, w których przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi *meriti* jest niezbędne dla realizacji celów postępowania karnego. Zadaniem Sądu Najwyższego, rozpatrującego skargę, zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w uchwale Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 25.01.2018, sygn. akt I KZP 13/17, jest wyłącznie skontrolowanie, czy zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k., albo

czy sąd odwoławczy uchylił wyrok mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego oraz czy jest konieczne przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (art. 437 § 2 *in fine* k.p.k.).

Z uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego wprost wynika, że w niniejszej sprawie podstawą rozstrzygnięcia kasatoryjnego była konieczność ponownego przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Potrzebę taką Sąd Okręgowy dostrzegł, stwierdzając brak opinii biegłego, określającej wysokość wyrządzonej przez oskarżonego szkody po ustaleniu kosztów faktycznie poniesionych przez pokrzywdzoną w związku z naprawą przeznaczonych na sprzedaż wagonów o nr (...) i (...). Opinia biegłego jest, zdaniem Sądu *ad quem*, niezbędna dla ustalenia prawidłowej kwalifikacji prawnej czynu oraz rozstrzygnięcia o winie oskarżonego i, ewentualnie, jej postaci.

Należy przyznać Sądowi Odwoławczemu rację, że wymienione przezeń okoliczności są istotne dla realizacji celów postępowania prowadzonego przeciwko M. Ż.. Zakres kwestii, których rozstrzygnięcie uzależnia się od ustaleń w przedmiocie wysokości szkody, jest na tyle szeroki, iż pociąga za sobą konieczność nie tylko uzupełnienia, ale i gruntownej ponownej oceny całości zebranego materiału dowodowego. Biorąc pod uwagę, że w obecnym stanie postępowania nie można jednoznacznie określić, czy czyn oskarżonego w ogóle był przestępstwem, a jeśli tak, to którym i jaka była jego strona podmiotowa – należy ocenić, iż w postępowaniu pierwszoinstancyjnym nie udało się, *de facto*, przeprowadzić najistotniejszych dla procesu karnego ustaleń. Uzupełnienie materiału dowodowego w instancji odwoławczej – czego domaga się skarżący – byłoby możliwe i zapewne doprowadziłoby do odpowiedzi na stawiane wyżej pytania – jednak w sposób jaskrawy godziłoby w konstytucyjną zasadę dwuinstancyjności postępowania karnego – właśnie z uwagi na fundamentalny charakter zagadnień, domagających się zbadania.

Z tego względu należy uznać trafność oceny, poczynionej przez Sąd Okręgowy w P., a sprowadzającej się do konkluzji, że potrzeba ponownego przeprowadzenia postępowania przed Sądem I instancji. Zebrany dotychczas materiał dowodowy był bowiem niekompletny do tego stopnia, iż dokonane rozstrzygnięcie nie ma dostatecznego uzasadnienia. Brak również wystarczających

podstaw do korekty tego wyroku w ramach kontroli odwoławczej. Postępowanie przed sądem *meriti* zostało przeprowadzone więc w sposób wadliwy i doprowadziło Sąd do wniosków, cechujących się dowolnością – wbrew zasadom wyrażonym w art. 7 k.p.k.. Błędu tego rodzaju nie da się konwalidować w II instancji, wykracza to bowiem poza ramy postępowania odwoławczego – nawet w aktualnym brzmieniu art. 437 § 2 k.p.k.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.